

Ge en varm applåd till

Emma Sterky
Nationell samordnare
Agenda 2030

GLOBALA MÅLEN
för hållbar utveckling

Nu gör vi!

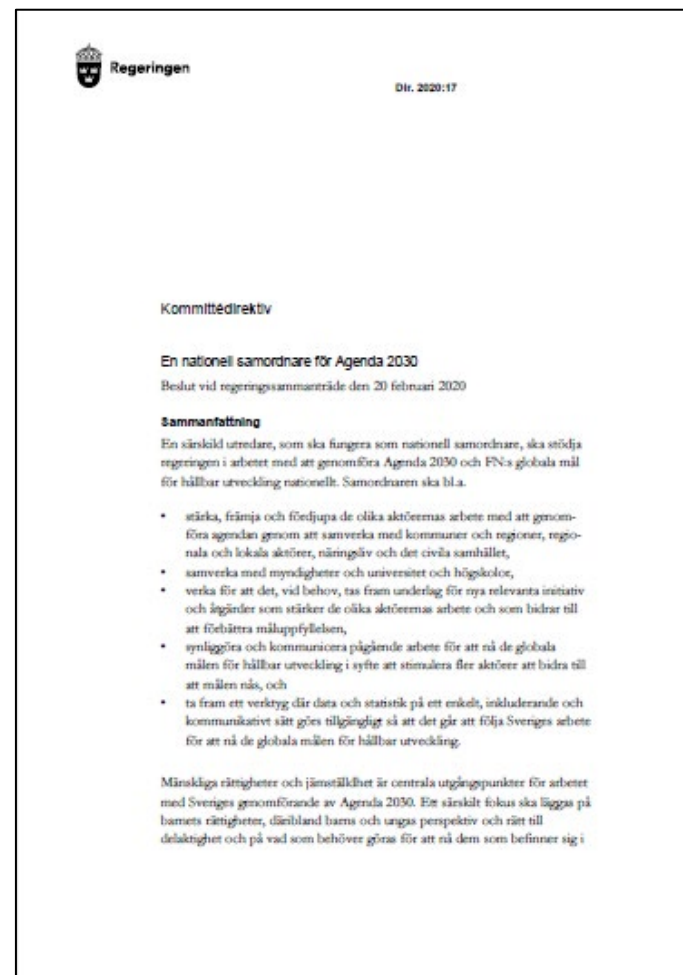
Framtidsdagen - Hopp och framtidstro, Uppsala:2030 den 1 december 2023

Det Agenda 2030 föreskriver är en bred och djupt samhällsomfattande omställning, samt ett helhetsperspektiv på denna. Vägen till det hållbara samhället är inte en fråga om uppdaterad teknik eller en administrativ förändring, utan grundar sig i en förändring i hur vi definierar ett framgångsrikt samhälle. Samhällstransformation innebär ett djupgående perspektiv-/paradigmskifte.

(ur Samordnarens delredovisning: Ett tydligare ledarskap för hållbar utveckling – hur vi med gemensamma krafter kan öka takten i omställningen, 2022)

Vår tolkning av uppdraget

- Uppdraget är att öka takten i omställningen genom att:
 - Fler aktörer bidrar aktivt till omställningen
 - Aktörer som redan bidrar gör det i ökad grad
- Utgår från ett helhetsperspektiv på transformationen och intentionen med agendan snarare än målen
- Särskilt fokus på att påskynda omställningen på lokal och regional nivå
- Arbetet präglas av långsiktighet och uthållighet bortom 2030
- Nu gör vi! – Pröva och lär
- Delredovisning mars 2022, slutredovisning mars 2024

Fem prioriterade områden

- Ledarskap för samhällstransformation
- En hållbar ekonomisk utveckling
- Transformation på lokal och regional nivå
- Data för hållbar utveckling
- Hållbar konsumtion och produktion

Mål på samhällsnivå som Samordnaren ska bidra till

Sverige genomför Agenda 2030 och uppfyller alla globala målen för en socialt, miljömässigt och ekonomiskt hållbar utveckling

Samordnarens målbild

Takten i omställningen ökar genom att:

- Fler aktörer bidrar aktivt till omställningen
- Aktörer som redan bidrar gör det i ökad grad

Effekter hos aktörerna

Ökad motivation, engagemang och vilja

Ökade insikter, kunskaper och kompetenser som underlag för agerande

Nya initiativ, ökad koordinering och samarbete

Aktiviteter inom prioriterade områden

Ledarskap för samhälls-
transformation

Hållbar ekonomisk
utveckling

Transformation på lokal
och regional nivå

Data för hållbar
utveckling

Hållbar konsumtion
och produktion

Vägledande principer för arbetet

Fokus på att öka takten i omställningen

Helhetsperspektiv på transformationen

Prioritering av frågor där Samordnaren har en särskild funktion att fylla

Särskilt fokus på att bidra till att påskynda omställningen på lokal och regional nivå

Arbetet för hållbar utveckling ska präglas av långsiktighet och uthållighet bortom 2030

Andra samhällsaktörer påverkar utfallet

Gynnande och missgynnande omvärldsfaktorer påverkar utfallet

Stort engagemang

Men vissa utmaningar

- Övergripande förutsättningar och spelregler
- För svaga och otydliga signaler
- Aktörerna själva

Exempel på skäl för att inte göra alls eller inte göra mer

- Inte ser behoven för att de är teknikoptimister eller är skeptiska till agendan.
- Upplever att de redan gör tillräckligt.
- Fastnar vid hur:et.
- Inte nyttjar det handlingsutrymme de har.
- Vill göra saker själva utan att samordna sig.
- Inte hinner lyfta blicken från det kortsiktiga eller akuta arbetet.

Ekonomi som motor i omställningen

Färdplan för hållbar ekonomisk utveckling maj 2023

- Dialog inleddes 2021 med 19 aktörer från olika sektorer
- Syfte – skapa en gemensam förståelse för vad hållbar ekonomisk utveckling innebär i praktiken
 - där utveckling sker inom de planetära gränserna och ingen lämnas utanför
- Problem idag med t.ex.
 - kortsiktighet, att det kan vara svårt att agera hållbart men lätt att agera ohållbart, att ekonomiska incitament för omställning ofta saknas
- Färdplan i två delar
 - Riktlinjer vägleda politiken, marknaden och samhällets olika aktörer i styrning och ledning
 - Exempel på åtgärder om vad som kan och bör göras nu och på längre sikt av politiken och av övriga aktörer

Omställning till hållbar ekonomisk utveckling

Fyra principer för hållbar ekonomi. En ekonomi...

...inom planetens gränser

...som är cirkulär

...som inte lämnar någon utanför

...som skapar konkurrenskraft

Tre utgångspunkter - ekonomin som motor

1. Gör det lagligt, lätt och lönsamt att agera hållbart

2. Verka för öppenhet, transparens och samverkan

3. Utveckla ledarskap för samhällstransformation

14 rekommendationer

1. Översyn finanspolitiska ramverket
2. Reformera skattesystemet
3. Komplettera BNP för ekonomiskt beslutsfattande
4. Hållbar ekonomistyrning i kommuner och regioner
5. Inför hållbar bolagsstyrning
6. Anta en nollvision för avfall
7. Prissätt CO2-utsläpp
8. Lämna ingen utanför
9. Investera i social hållbarhet
10. Hållbar offentlig upphandling i praktiken
11. Anta en strategi för levnadslöner i värdekedjorna
12. Underlätta för företag att hållbarhetsredovisa
13. Säkra kompetens för omställning
14. Utöka internationella samarbeten om hållbar ekonomi

**Två piloter för att
stärka arbetet med
barn och unga**

Inom systemet – vi skruvar, utvecklar och använder handlingsutrymmet vi har

Övergripande mål - utveckla en struktur för ett *mer samordnat och behovsanpassat nationellt statligt stöd* till kommuner och regioner inom ett geografiskt område för att bättre bidra till resultat för verksamheterna och medborgarna.

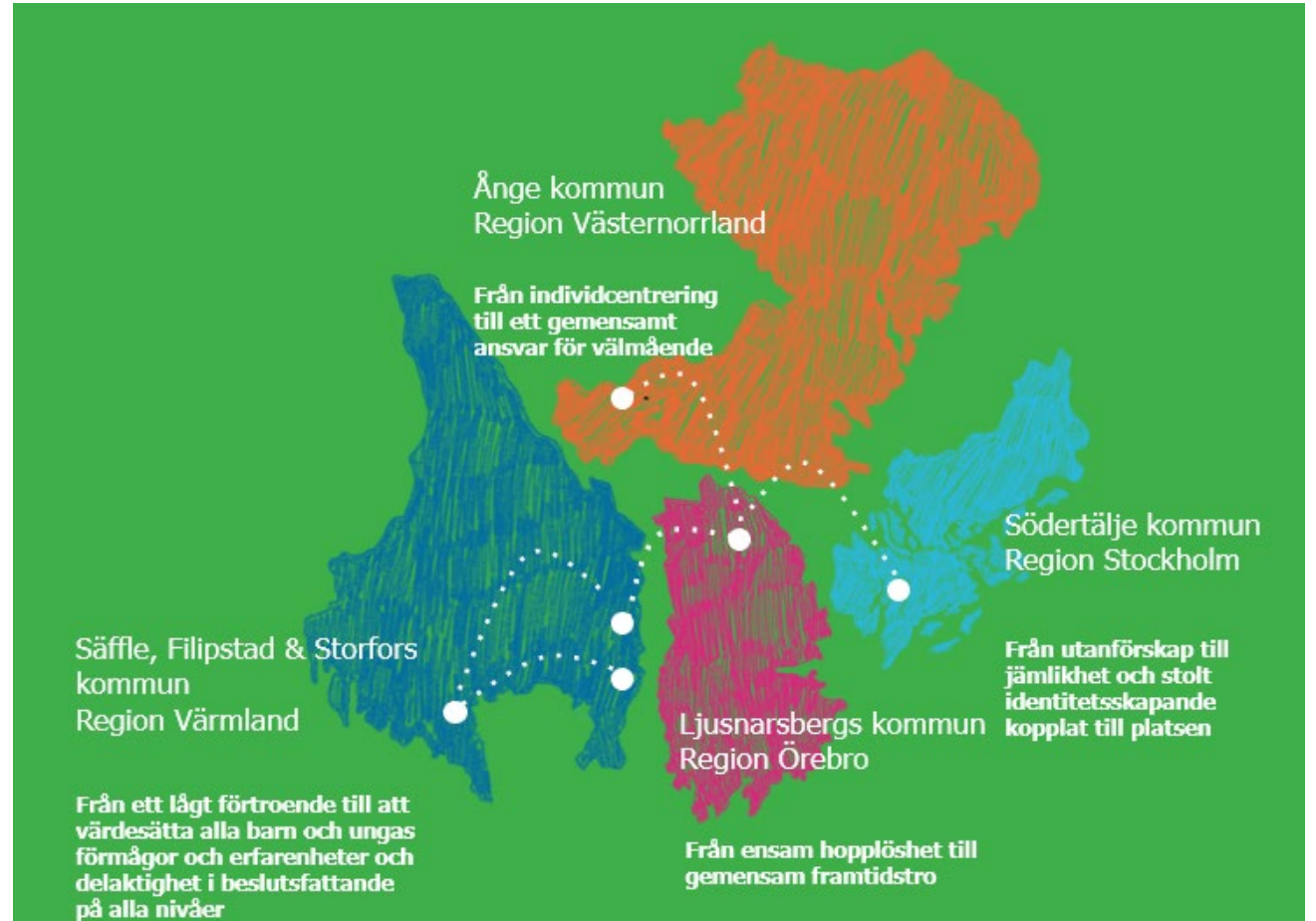
Målet med piloten 2021-2023 - ta fram och pröva en modell för regional samordning mellan nationella myndigheter där länsstyrelserna har en central roll, i syfte *att stärka kommuners kapacitet att arbeta med risk- och skyddsfaktorer i syfte att bidra till att barn och unga lyckas i skolan (0-20 år).*

- Deltagare: Barnombudsmannen, Folkhälsomyndigheten, Jämställdhetsmyndigheten, Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd (MFoF), Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF), Skolverket och Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) samt länsstyrelserna i Gävleborg, Halland, Jämtland, Skåne och Östergötland. Socialstyrelsen from sept-23
- Referensgrupp: Ovanåker kommun, Laholm kommun, Bräcke kommun, Perstorps kommun, Ragunda kommun, Svalöv kommun, Tomelilla kommun, Finspång kommun, Åtvidabergs kommun, Åre kommun,

Utgå från barn och ungas behov och tänka bortom nuvarande system

Målet med piloten 2022-2023 – bidra till att *ta fram och pröva ett främjandesystem* som bidrar till alla barn och ungas välbefinnande (0-20) och att de därigenom ges bättre förutsättningar att som vuxna etablera sig i samhället.

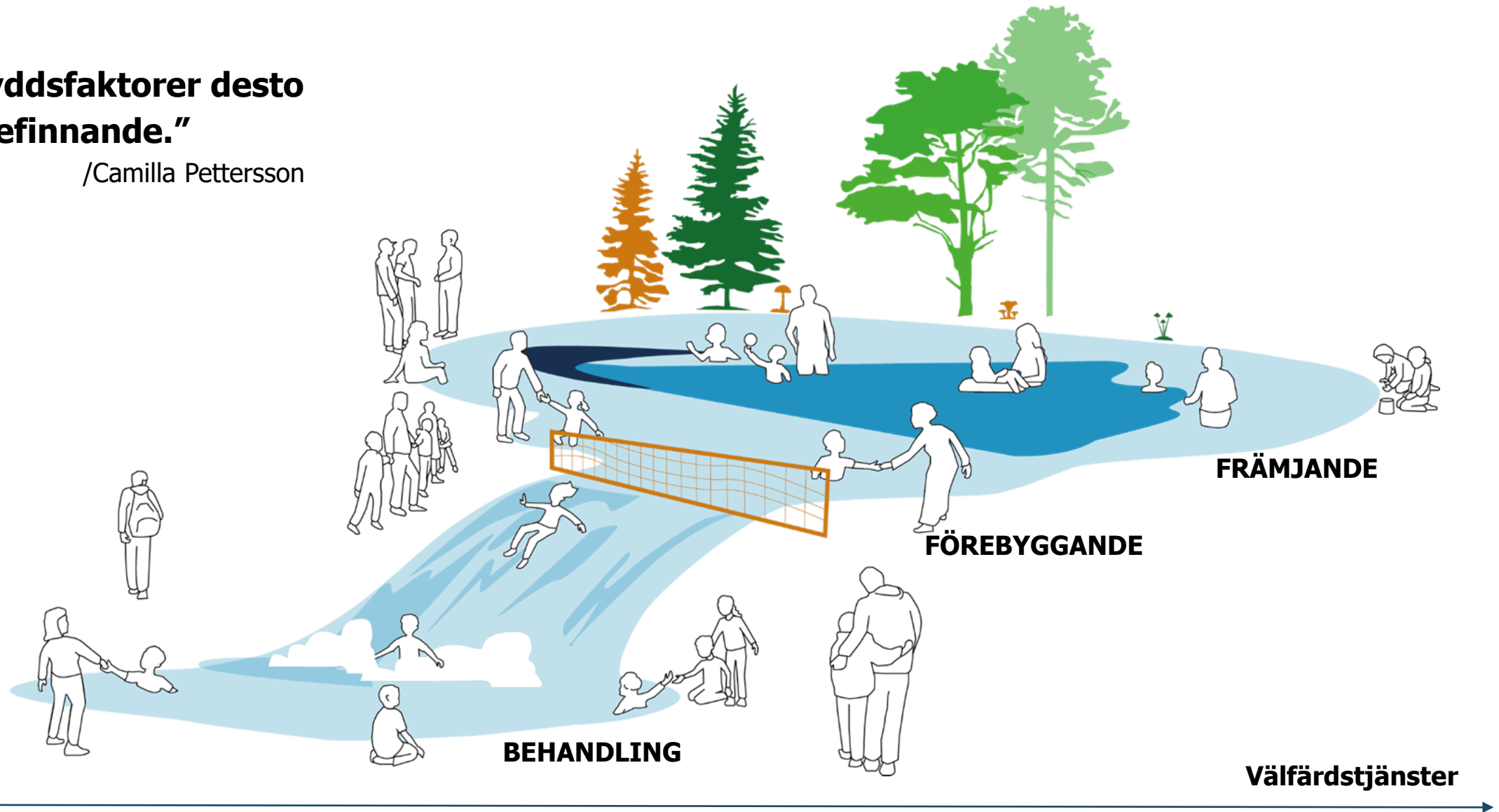
Arbetar från lokala piloter med aktivt medskapande av barn och unga till nationell policynivå.

Främjandesystem på barnens villkor

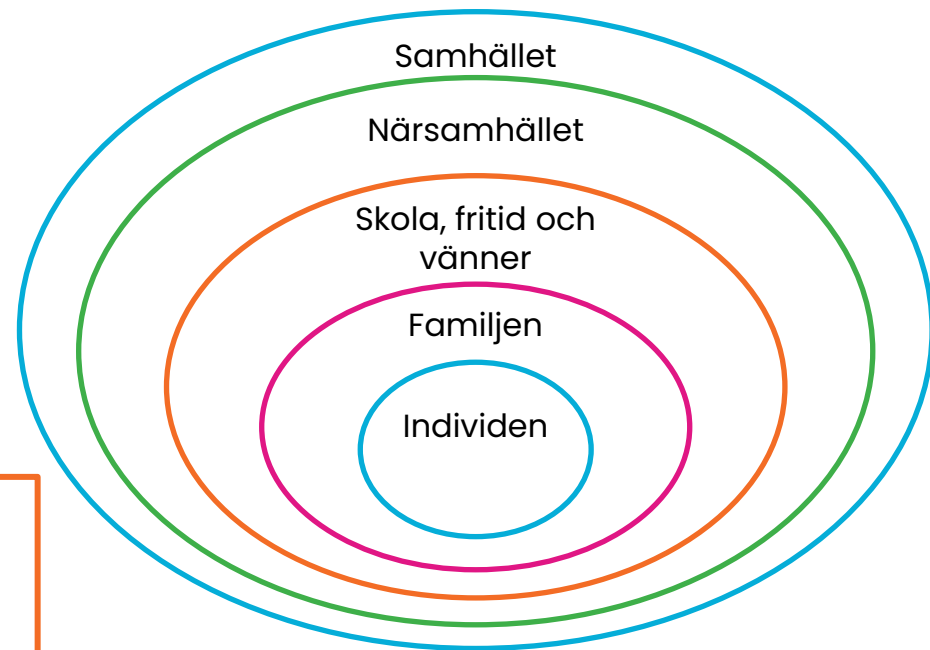
“Ju fler skyddsfaktorer desto
högre välbefinnande.”

/Camilla Pettersson

Exempel på evidensbaserade skyddsfaktorer

Camilla Pettersson 2023-02-14

Hos individen

- God självreglering
- Hög intelligens
- Social kompetens
- Bra självkänsla
- Positiva förhållningssätt eller problemlösningar
- Den unges medvetenhet och motivation

I familjen

- God föräldra-barnrelation
- Trygg anknytning
- Föräldrarnas engagemang och stöd
- Föräldrar som ger uppmärksamhet för positiva handlingar
- Föräldrarnas positiva uppfostringsstrategier
- God socioekonomisk status

Skola, fritid och vänner

- Positiv skolanknytning och skoltrivsel
- Måluppfyllelse i skolan/goda skolprestationer
- Positiva kamratrelationer
- Meningsfulla fritidsaktiviteter
- Stödjande vuxna
- Stöd från skolan/lärare
- Positiva förebilder

Närsamhället

- Trygghet i bostadsområdet
- Möjlighet till fysisk aktivitet och rekreation i närområdet
- Positiva normer, ex. jämställdhet
- Känna delaktighet i samhället

Ta fram och pröva ett främjandesystem

- **Back-casting**
 - hur ser vårt önskade läge ut och hur tar vi oss dit? Vi börjar inte i problembilden.
- **Ett hela samhälletperspektiv.**
 - Samverkan över sektorsgränser lyfts fram som centralt för att lyckas ställa om till hållbar utveckling. Det innebär här att systemet bör ta till vara hela samhällets resurser och därmed tar vara på resurser och insatser som kommer från såväl offentlig sektor som från ideell och privat.
- **Områdesorganisering**
 - Vi utgår från den lokala platsens betydelse både för välbefinnande och för att bygga det lokala främjandesystemet där vi bedömer att vi bättre tar vara på alla de resurser som finns där. Det kan innebära att nuvarande roller och ansvar utmanas lokalt. Men sannolikt också att förutsättningarna för den lokala nivån behöver omvärderas på högre nivåer.
- **Möjlighetsfokus**
 - I sökandet efter resurser söker vi aktivt efter möjligheter och frön till nya sätt och strukturer som vi vill stärka.
- **Medborgare och medarbetare som medskapare**
 - Vi säkerställer att barn och unga och deras närstående involveras i framtagandet eftersom de har egna erfarenheter, kunskaper och idéer. Av samma skäl ska även praktiker involveras.
- **En plattform för dialog och utveckling**
 - Vi skapar mötesplatser där de olika aktörerna kan träffas både lokalt och nationellt, mellan samhällsnivåerna, för att utveckla systemet.

Samtal om hållbar utveckling

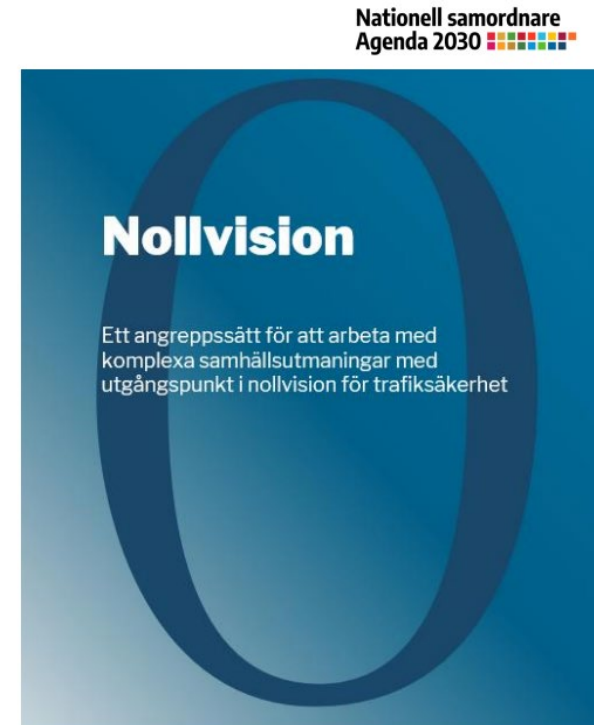
Samtal om hållbar utveckling - tips rapporter

- Nollvision: Ett angreppssätt för att arbeta med komplexa samhällsutmaningar med utgångspunkt i nollvision för trafiksäkerhet
- Nollvision för avfall: Ett nytt angreppssätt för en hållbar produktion och konsumtion
- Utvärdering pilotstudie: SDG Synergies
- Hur definierar vi ekonomisk utveckling?

På gång i närtid

- Om våra två piloter

[Samtal om hållbar utveckling - Samordnare - Agenda 2030 \(agenda2030samordnaren.se\)](https://agenda2030samordnaren.se)

Underlaget ingår i Nationell samordnare för Agenda 2030:s skriftserie: Samtal om hållbar utveckling. Publicerad mars 2023.

Diskussion

Diskussion kring borden

- Hur kan ni kroka arm med varandra runt bordet och med andra lokala aktörer (både från privat sektor civilsamhället och kommunen) för att främja barn och ungas välbefinnande?

